[2018] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 877

ਡਾ. ਸੁਭਾਸ਼ ਕਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ

ਬਨਾਮ.

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ.

(ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 416 /2018)

ਮਾਰਚ 20,2018

[ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਲ ਅਤੇ ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਐਸ 18-ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ, ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ 2006 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੋ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਗ਼ੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ) ਵਿਰੁੱਧ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ-2011 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ-ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ-- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ- ਆਯੋਜਿਤ :- ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸਿਰਫ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਅਸਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਖਿਆ-ਇਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ-ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਡੀ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਵਿਅਰਥ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ-ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਿਰਫ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਐੱਫ. ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1973-- s.438 ਅਤੇ ss. 482 , 41 , 41ਏ, 197-ਦੰਡ

ਸੰਹਿਤਾ, 1860-ਐਸ. 182 , 192 , 193 , 203 ਅਤੇ ਐਸ. 219 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਐਸ. 34 - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਕਲਾ। 14 , 15 , 16 ਅਤੇ 21-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਨਿਯਮ, 1995 - ਆਰ. 12 (4)-ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1955-ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ

ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1985 - ਧਾਰਾ 17 (4), (5) ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967-ਐਸ. ਐਸ. 43ਡੀ (4), (5)-ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 1999-ਐਸ. ਐਸ. 21 (3) , (4) - ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1985 ਐਸ. 37.

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਐਸ. 41 , 41ਏ-ਪਾਵਰ ਆਫ ਬੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਈ :- ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕਪਾਸੜ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਸੀ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ-ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਬਨਾਮ-ਏ-ਵਿਸ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ-ਆਯੋਜਿਤ :- ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ-ਸਿਧਾਂਤ/ਸਿਧਾਂਤ-ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ-ਆਯੋਜਿਤ :- ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ-ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਲਗਾਉਣਾ ਕੁੱਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਓਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਮੌਲਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ/ਭੂਮਿਕਾ ਅਧਿਕਾਰ-ਆਯੋਜਿਤ :- ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਕਰਤੱਵ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ ਅੱਤਿਆਚਾਰ) ਐਕਟ, 1989-ਚਰਚਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਆਯੋਜਿਤ :- ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡੀ. ਆਰ. ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1.1 ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਵਜੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14,19 ਅਤੇ 21 ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾਗਰਿਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਸਕਣ। ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੂਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ। ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ' ਸਮੀਕਰਨ
ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। [ਪੈਰਾ 31] [913-G-H; 914-A-D]

1.2 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੈਸਿਵ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ, ਕਰਤੱਵ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਅਣਗਿਣਤ ਮੌਕੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਸੰਬੰਧੀ

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਮੇਟੀ; ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼; ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼; ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ; ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼; ਬੇਘਰਿਆਂ ਲਈ ਰਾਤ ਦੇ ਪਨਾਹਗਾਹਾਂ ਲਈ; ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਪੋਸ਼ਣ; ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼; ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼; ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼। [ਪਾਰਸ 32,35] [914-D-F; 917-D-F]

ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਓ. ਆਈ (1978) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 248: [1978] 2 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 621 ਆਇਆ।

1.3 ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਕਰਤੱਵਾਂ, ਸੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤੀਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। 60 % ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੇਲੋੜੀ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੀੜਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਲਈ ਜ਼ਖ਼ਮ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ. ਸਖਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਧਾਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੋਧ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਜਾਂ 'ਜੀ' ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ 'ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ

ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਨ. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 36] [918-ਏ-ਐੱਫ]

ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ (1994) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 260; ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2014) 8 ਐੱਸਸੀਸੀ 273: [2014] 8 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 128-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਜਾਤੀਵਾਦ ਫੈਲਾਉਣ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ

2. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਕਾਨੂੰਨ, 1989 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਤੀਵਾਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਏਕੀਕਰਨ। ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 14-16 ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ, ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਏਕੀਕਰਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 42,47] [929-ਐਚ; 930-ਏ-ਬੀ; 933-ਬੀ-ਸੀ]

3.1 ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਹੈ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁੱਕੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ, ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਝੂਠੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਨ

ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਸਥਿਤੀ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 49-52] [933-D-E; 934-C-E]

3.2 ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1985 ("ਟਾਡਾ"-ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (4) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

"..... ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (5) ਨੇ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ' ਤੇ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਸੀ :- ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਸਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967, ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 43ਡੀ (4) ਅਤੇ 43ਡੀ (5) ਤਹਿਤ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ 17 (4) ਅਤੇ 17 (5) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 1999, ਅਰਥਾਤ, ਸੈਕਸ਼ਨ 21 (3) ਅਤੇ 21 (4) ਵੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਬਲਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਧਾਰਾ 37 ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀ ਸਿਰਫ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹੀ ਅਦਾਲਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਤਰਕਪੂਰਨ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ

ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਦਖਲੀ ਅਸਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। [ਪੈਰਾ 52] ਏ [934-ਈ-ਐਚ; 935-ਏ-ਈ]

3.3 ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਉਸਨੇ SC ਅਤੇ ST ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਝੂਠਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18 ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਕੇਸ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹੀ ਸਲੂਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ। [ਪਰਾ 53] [935-F-H; 936-ਏ]

3.4 ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਦਾਲਤ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਦੰਡ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੁਰਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਿਆਣਪ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਆਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰਾਬ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕਪਾਸੜ ਇਲਜ਼ਾਮ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਇੱਕ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪਾਰਸ 56,58 ਅਤੇ 59] [936-ਡੀ-ਈ; 938-B-F]

3.5 ਸੈਕਸ਼ਨ 438 Cr.P.C ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਬੇਦਖਲੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 60,63] [938-F-G; 943-C-D]

3.6 "ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ 8ਵੀਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਮੰਚ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਐੱਫ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। ਜਾਇਦਾਦ, ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਾਦਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਪਕ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ' ਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ/ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ/ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ'। [ਪਾਰਸ 64-66] [943-E; 944-F; 946-G-H; 947-A-B]

3.7 ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਅਸਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸੀ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਾਂ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਮਨਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਓਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ। [ਪੈਰਾ 67,68 ਅਤੇ 71] [947-ਬੀ-ਐੱਫ; 948-ਐੱਫ-ਜੀ]

3.8 ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਦੂਰ ਰਹੋ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਪਾਸੜ ਐੱਫ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਤੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਜੱਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੇਸ

ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 18 ਉੱਥੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਪੇਟੈਂਟ ਦੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। [ਪਾਰਸ 73,74] [949-ਈ-ਐਚ]

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

4.1 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬੇਈਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਾਂ ਬੀ ਜ਼ੁਲਮ ਲਈ ਚਾਰਟਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗਰੰਟੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਤਾਰਾ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਰੰਟੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਡੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਆਮ ਨਿਯਮ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਸਮਾਂਬੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 75,76,77,79 ਅਤੇ 80] [950-ਬੀ-ਈ; 952-ਜੀ]

4.2 ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਐੱਫ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਨੁਮਤੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਜੀ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਜਾਇਜ਼ ਪਾਏ ਜਾਣ। ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਚ ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਰਥ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 81] [953-ਸੀ-ਈ]

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 82] [953-E-F]

ਸਿੱਟਾ

6. ਸਿੱਟੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :-

(i) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ii) ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਕਜ ਡੀ. ਸੁਥਾਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਐੱਨ. ਟੀ. ਦੇਸਾਈ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਲੋਥੀਆ ਅਤੇ ਮੰਜੂ ਦੇਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(iii) ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਡੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(iv) ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਡੀ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਵਿਅਰਥ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(v) ਨਿਰਦੇਸ਼ (iii) ਅਤੇ (iv) ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 83] [953-ਐੱਫ-ਐੱਚ; 954-ਏ-ਡੀ]

ਪ੍ਰਵੀਨਚੰਦਰ ਐੱਨ ਸੋਲੰਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਵੀ. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2012) 1 ਜੀ. ਐਲ. ਆਰ. 499 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐੱਮ. ਪੀ. ਵੀ. ਦਾ ਰਾਜ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲੋਥੀਆ (1995) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 221: [1995] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 897; ਮੰਜੂ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਓਂਕਾਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ (2017) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 439: [2017] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 703-ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ v. ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ (1989) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 754: [1989] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 316; ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਓਰਸ ਵੀ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ. (1992) ਸਪਲਾਇਰ. 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 217: [1992] 2 ਸਪਲਾਇਰ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 454; ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [1962] ਸਪਲਿ. 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 769; ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2014) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 1: [2013] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 713-- ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡਾ. ਆਰ. ਐੱਨ. ਟੀ. ਦੇਸਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1997) 2 ਜੀ. ਐਲ. ਆਰ. 942; ਪੰਕਜ ਡੀ. ਸੁਥਾਰ ਬਨਾਮ. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1992) 1 ਜੀ. ਐਲ. ਆਰ. 405-ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡੀ. ਕੇ. ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. (1997) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 416 [1996] 10 ਸਪਲਿ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 284; ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ. ਯੂਓਆਈ (2016) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 221: [2016] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 865; ਵਿਲਾਸ ਪਾਂਡੁਰੰਗ ਪਵਾਰ ਅਤੇ ਅਨਰ। ਵੀ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2012) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 795 [2012] 8 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 270; ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (2014) 15 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 521; ਬੰਧੂਆ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚਾ ਬਨਾਮ। UOI (1984) 3 SCC 161: [1984] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 67; ਡੀ. ਵਿਸ਼ਾਖਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ (1997) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 241: [1997] 3 ਸਪਲਾਇਰ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 404; ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ UOI (1983) 2 SCC 244; ਆਮ ਕਾਰਨ v. UOI (1996) 1 SCC 753: [1996] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 89; ਐਮ. ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਟੀ. ਐਨ. (1996) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 756: [1996] 9 ਸਪਲਾਇਰ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 726; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਾਰ ਐਸਨ। ਵੀ. UOI (1998) 4 SCC 409: ਈ [1998] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 795; ਦਿਆਰਾਮ ਬਨਾਮ ਸੁਧੀਰ ਬਾਥਮ (2012) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 333 [2011] 15 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1092; ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ। ਰਾਜ (2011) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 706; ਸਿਧਾਰਮ ਸਤਲਿੰਗੱਪਾ ਮੇਤਰੇ ਬਨਾਮ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2011) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 694: [2010] 15

ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 201; ਰਿਨੀ ਜੌਹਰ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਵੀ. ਐੱਮ. ਪੀ. ਐੱਫ. ਐਂਡ ਓਰਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ (2016) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 703; ਹੇਮਾ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2014) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 453 [2014] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 465; ਨੂਰ ਆਗਾ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2008) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 417: [2008] 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 379; ਦਾਦੂ ਉਰਫ ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ (2000) 8 ਐੱਸਸੀਸੀ 437; ਯੂ. ਪੀ. ਦਾ ਰਾਜ v. ਭਗਵੰਤ ਕਿਸ਼ੋਰ ਜੋਸ਼ੀ [1964] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 221; ਪੀ. ਸਿਰਾਜੂਦੀਨ ਬਨਾਮ. ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ (1970) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 595: [1971] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 304-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਜੋਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1993) ਸਪਲਿਊ. 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 497; ਬਦਨ ਸਿੰਘ @ਬੱਦੋ ਬਨਾਮ। ਯੂ. ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ 2002 ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ. ਐੱਲ. ਜੇ. 1392; ਆਦਰੀ ਧਰਣ ਦਾਸ ਬਨਾਮ. ਪੱਛਮੀ ਰਾਜ ਬੰਗਾਲ (2005) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 303: [2005] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 188; ਟਾਟਾ

ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ v. ਕਸਟਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2015) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 628 [2015] 7 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 132; ਗੰਗਾ ਸਰਨ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ। ਲਿਮਟਿਡ ਵੀ. ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1981) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 143 [1981] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 564; ਐੱਮ. ਸੀ. ਅਬਰਾਹਮ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2003) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 649 [2002] 5 ਪੂਰਕ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 677; ਡੀ. ਵੈਂਕਟਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਬਨਾਮ. ਐਮ. ਕੇ. ਮੋਹਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮਾਚਾਰੀ (2009) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 488 [2009] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 441; ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਬੀਆ ਆਦਿ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [1980] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 383; ਨਿਕੇਸ਼ ਤਾਰਾਚੰਦ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. (2017) 13 ਸਕੇਲ 609 2017 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ. ਸੀ. 1355; ਜੋਨਸ ਬਨਾਮ. ਰਾਜ 2004 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਮੈਡ 922 2004 ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ. ਐਲ. ਜੇ. 2755; ਧੀਰੇਨ ਪ੍ਰਫੁੱਲਭਾਈ ਸ਼ਾਹ ਵੀ. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 2016 ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ. ਐਲ. ਜੇ. 2217; ਸ਼ਰਦ ਬਨਾਮ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 2015 (4) ਬੋਮਸੀਆਰ (ਸੀ. ਆਰ. ਐੱਲ.) 545; ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਵੀ. ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ (2005) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 437 [2004] 6 ਸਪਲਿਊ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 651; ਰੋਹਿਤਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ। ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2013) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਉਪਾਧਿਆਏ ਵੀ. ਏ. ਪੀ. ਰਾਜ (2007) 15 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 337: [2006] ਈ 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1132; ਬਚਪਨ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ ਬਨਾਮ। ਯੂਓਆਈ (2011) 5 SCC 1 [2011] 5 SCR 353; ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ v. UOI (2010) 5 SCC 318; ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ v. ਯੂਓਆਈ (2004) 12 ਐਸਸੀਸੀ 104; ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਮਿਤੀ ਬਨਾਮ। ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਡਬਲਯੂ. ਬੀ. (1996) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 37 [1996] 2 ਸਪਲਾਇਰ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 331; ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ. (1978) 4

ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 494 [1979] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 392; ਹੁਸੈਨਾਰਾ ਖਾਤੂਨ (IV) v. ਘਰੇਲੂ ਸਕੱਤਰ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1980) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 98 [1979] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 532; ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ (ਪੀ. ਯੂ. ਸੀ. ਐਲ.) ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. ਆਦਿ. ਵੀ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ. (2003) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 399 [2003] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1136; ਲਾਲ ਜੀ. ਕਮਲੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ. (2009) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 437: [2009] 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1027; ਪਾਤਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1994) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 569 [1994] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 375; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ। ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (2012) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 346 [2012] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 608-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(1993) ਪੂਰਕ. 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 497 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ12

2002 CRILJ 1392 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ12

[2005] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 188 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 12

[2015] 7 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 132 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 12

[1981] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 564 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 12

[2002] 5 ਪੂਰਕ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 677 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 13

[2009] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 441 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 13

[1980] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 383 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 15

(2017) 13 ਸਕੇਲ 609 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 16

2004 CRILJ 2755 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 21

2016 CRILJ 2217 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 21

2015 (4) ਬੋਮਸੀਆਰ (ਸੀ. ਆਰ. ਐਲ.) 545 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 21

[2004] 6 ਪੂਰਕ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 651 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 27

[2012] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 47 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 27

[1978] 2 ਐੱਸਸੀਆਰ 621 ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 31

[1984] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 67 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 32

[1997] 3 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 404 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 32

(1983) 2 ਐੱਸਸੀਸੀ 244 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 32

[1996] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 89 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 32

[1996] 9 ਪੂਰਕ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 726 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 32

[1998] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 795 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 32

[2011] 15 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1092 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 32

[1989] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 316 ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 33

(2011) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 706 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 34

[1994] 3 ਪੂਰਕ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 50 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 35

[2016] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 685 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 35

(2017) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 766 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 35

[2006] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1132 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 35

[2011] 5 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 353 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 35

(2010) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 318 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 35

(2004) 12 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 104 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 35

[1996] 2 ਸਪਲਾਇਰ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 331 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 35

[1979] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 392 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 35

[1979] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 532 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 35

(1994) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 260 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 36

[2014] 8 ਐੱਸਸੀਆਰ 128 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 36

[1996] 10 ਸਪਲਾਇਰ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 284 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 37

[2016] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 865 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 39

[1992] 2 ਸਪਲਾਇਰ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 454 ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 44

[2003] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1136 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 45

[2012] 8 ਐੱਸਸੀਆਰ 270 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 54

(2014) 15 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 521 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 54

[2014] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 465 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 55

[2009] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1027 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 55

[1994] 2 ਐੱਸਸੀਆਰ 375 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 55

[1962] ਸਪਲਾਇਰ. 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 769 ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਰਾ 57

(2012) 1 ਜੀ. ਐਲ. ਆਰ. 499 ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 63

[2012] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 608 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 64

[2008] 10 ਐੱਸਸੀਆਰ 379 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 65

[2010] 15 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 201 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 71

(2016) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 703 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 71

(2000) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 437 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 72

(1992) 1 ਜੀਐੱਲਆਰ 405 ਮਨਜ਼ੂਰ ਪੈਰਾ 74

(1997) 2 ਜੀ. ਐਲ. ਆਰ. 942 ਮਨਜ਼ੂਰ ਪੈਰਾ 74

[1995] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 897 ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 74

[2017] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 703 ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 74

[2013] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 713	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 77
[1964] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 221	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ	ਪੈਰਾ 78
[1971] 1 ਐੱਸਸੀਆਰ 304	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ	ਪੈਰਾ 78

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ :- ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ 2018 ਦਾ ਨੰਬਰ 416।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 05.05.2017 ਤੋਂ 2016 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1015 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਧਾਰਾ।

ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਏ. ਐਸ. ਜੀ., ਅਮਰੇਂਦਰ ਸ਼ਰਨ (ਏ. ਸੀ.), ਸੀ. ਯੂ. ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ. , ਅਮਿਤ ਆਨੰਦ ਤਿਵਾੜੀ, ਸ਼ਸ਼ਵਤ ਸਿੰਘ, ਸਮਰਥ ਖੰਨਾ, ਅਪਰਜਿਤਾ ਮੁਖਰਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਰਿਮਾ ਬੋਡੇ ਡੇ, ਐੱਮ. ਵਾਈ. ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਨੰਦ ਕੁਮਾਰ। ਐੱਨ. ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਂਡੇ, ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਆਰ. ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਯਤੀਨ ਐੱਮ. ਜਗਤਪ, ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਸ਼ੇਖਰ ਵਿਆਸ, ਪ੍ਰਭਾਸ ਬਜਾਜ, ਅਕਸ਼ੈ ਅਮ੍ਰਿਤਨਸ਼ੂ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਰਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਐੱਮ. ਕੇ. ਮਾਰੋਰੀਆ, ਅਰਪਿਤ ਰਾਏ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਮਾਕਾਂਤਰਾਓ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਅਭੈ ਅੰਤੁਰਕਰ, ਅਭੈ ਅੰਤੁਰਕਰ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ, ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੀ. ਜਾਰਜ ਥਾਮਸ, ਪੀ. ਅੰਗੀਬਾਬੂ, ਪੀ. ਵੀ. ਸਰਵਨਰਾਜਾ, ਨੀਲੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਰਾਓ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਟੀ. ਕਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਧੀ ਨਾਗਪਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਮਿਆ, ਈ. ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਮੰਗਲ, ਮਯਕ ਸਾਮੀ ਕੇ., ਕੇ. ਮੁਥੂ ਗਣੇਸ਼ਾ ਪਾਂਡੀਅਨ, ਪੀ. ,

ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਦਰਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗੋਲ, ਜੇ. 1 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨੇ 2016 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1015 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 5 ਮਈ, 2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।

2. 20 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ :-

" ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹ ਸੁਣੀ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਨਹੀਂ। 2 - ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਸਕਰ ਕਰਭਰੀ ਗੈਦਵਾੜ ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੰਗੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ) ਐਕਟ, 1989 ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। 2 ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ' ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਦਨੀਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕਪਾਸੜ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦੋਸ਼ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਝੂਠੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਪੀੜ੍ਹਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

10 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੋ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਰਹੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਮਰੇਂਦਰ ਸ਼ਰਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਮਿੱਤਰ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਆਨੰਦ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਗੇ।

3. ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁੱਝ ਤੱਥ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਤੱਥ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਕਰਾਡ ਜੀ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 (1) (ix), 3 (2) (vi) ਅਤੇ 3 (2) (vii) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ) ਐਕਟ, 1989 (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ 182,192,193,203 ਅਤੇ 219 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਹ

ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ।

4. ਦੂਜਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਵਿਭਾਗ. ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਫਾਰਮੇਸੀ, ਕਰਾਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਸਟੈਂਸ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ, ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਏ। ਡਾ. ਸਤੀਸ਼ ਭਿਸੇ ਅਤੇ ਡਾ. ਕਿਸ਼ੋਰ ਬੁਰਾਡੇ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਨ ਪਰ ਗ਼ੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਨ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਉਲਟ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ 4 ਜਨਵਰੀ, 2006 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਰਾਡ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 21 ਦਸੰਬਰ, 2010 ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 20 ਜਨਵਰੀ, 2011 ਨੂੰ 'ਸੀ' ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ, ਭਿਸੇ ਅਤੇ ਬੁਰਾਡੇ ਵਿਰੁੱਧ 'ਸੀ' ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ/ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਕਲਾਸ-। ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 28 ਮਾਰਚ, 2016 ਨੂੰ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਕੇ ਕੀਤਾ।

5. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ :-

"ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫਾਰਮੇਸੀ ਕਾਲਜ ਕਰਾਡ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਕਰਾਡ ਸਿਟੀ ਥਾਣੇ ਸੀ. ਆਰ. ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ। ਨਹੀਂ। 3122/09 ਯੂ/ਐਸ 3 (1) 9 , 3 (2) (7) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ. ਟੀ. (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼੍ਰੀ ਭਰਤ ਤੰਗੜੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਰਾਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਰਾਡ 1) ਸਤੀਸ਼ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਭਿਸੇ, ਫਿਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਫਾਰਮੇਸੀ ਕਾਲਜ ਕਰਾਡ, 2) ਕਿਸ਼ੋਰ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਣ ਬੁਰਾਡੇ, ਫਿਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਫਾਰਮੇਸੀ ਕਾਲਜ ਕਰਾਡ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ, ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਨ। ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਕਲਾਸ 1 ਲੋਕ ਸੇਵਕ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ Cr.P.C ਦੀ ਧਾਰਾ 197 ਤਹਿਤ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਾਸ਼ੀਨਾਥ ਮਹਾਜਨ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਇਸੇ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਕੰਮ

ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਜਨ ਐਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ. ਟੀ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਐਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ. ਟੀ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ।ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੰ. 3122/09 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਲਾਸ 1 ਦੀ ਪੋਸਟ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ Cr.P.C. ਧਾਰਾ 197 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਗਿਆ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਜਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਜਨ ਮੁੰਬਈ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ।ਦਫ਼ਤਰ. ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇੰਚਾਰਜ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਜਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋ ਸਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ ਭਰਤ ਤੰਗਾਡੇ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ 'ਸੀ' ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 (ਆਈ. ਡੀ. 1) ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

7. ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੱਚੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਵਿਅਰਥ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਰਨ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸੰਕੇਤ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

8. ਅਸੀਂ ਨਿਆਂ ਮਿੱਤਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰੇਂਦਰ ਸ਼ਰਨ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ. ਯੂ. ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹੋਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

9. ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਵਿਦਵਾਨ ਐਮਿਕਸ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

10. ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਆਂ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 (1) (ix), 3 (2) (vi) ਅਤੇ 3 (2) (vii) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 182,192,193,203 ਅਤੇ 219 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਾਰਣੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ :-

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ	ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ
3. ਜੁਰਮ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾ. 3 [(1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, - (ix): ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਫਜ਼ੂਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ; 3(2)(vi): ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਉਸ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਝੂਠਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ	ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ "ਗਲਤ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੇਤੁਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ", ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਫਜ਼ੂਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਸਸੀ/ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1)(ix) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(2)(vi) ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਗਾਇਬ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਗਾਇਬ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(2) (vi) ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।
(vii) ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਿਆਦ	ਕਿਉਂਕਿ SCST ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਇਸ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਜੋ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।	ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ	ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ
ਕਥਿਤ 182. ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ. ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਝੂਠਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ, ਅਜਿਹਾ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ (a) ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਛੱਡਣਾ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ (b) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਕਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਜੋ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ।	ਇੱਕ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।
192. ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣਾ। - ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ [ਕਿਸੇ ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝੂਠੀ ਐਂਟਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ,	ਧਾਰਾ 192 ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਾਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਬਣਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕਿਤਾਬ, ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਡੇਟਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝੂਠੀ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ

ਝੂਠੀ ਐਂਟਰੀ ਜਾਂ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ, ਝੂਠੀ ਐਂਟਰੀ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਬਿਆਨ, SO ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿੰਦੂ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤ ਰਾਏ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ, ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣਾ, "ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।	ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

193. ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਸਜ਼ਾ। ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਝੂਠਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਘੜਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇੱਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਝੂਠਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘੜਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।	ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਸਬੂਤ', ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਝੂਠ' ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
203. ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। ਜੋ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਝੂਠਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। , ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ।	ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਇੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ACR ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਏ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

219. ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣਾ ਆਦਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ। ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਆਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ।	ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੰ. 2 ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

11. ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਨਿਆਂ ਮਿੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਏ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ। ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਾ 20 ਜਨਵਰੀ, 2011 ਨੂੰ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 28 ਮਾਰਚ, 2016 ਨੂੰ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

12. ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਮਿਕਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ, ਕਈ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸਡ਼ ਸੰਸਕਰਣ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਸੰਸਕਰਣ ਕਈ ਵਾਰ ਸਵੈ-ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਸਦੀਕ ਜਾਂ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖੋਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਪੱਖ, ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ. ਧਾਰਾ 41 (1) (ਬੀ) Cr.P.C ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ' ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੇ ਕੇਸ ਐਸ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ' ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ 41ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 41 ਵਿੱਚ 'ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ' ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ *ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਜੋਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ', 'ਬਦਨ ਸਿੰਘ @ਬੱਦੋ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜ 2,' ਅਦਰੀ ਧਰਣ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ 3, 'ਟਾਟਾ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ' ਬਨਾਮ 'ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।* ਕਸਟਮਜ਼ ਅਤੇ ਗੰਗਾ ਸਰਨ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਿਲਟਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ।

13. ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਆਂ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਬੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਵਾਜਬ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ, ਐੱਮ. ਸੀ. ਅਬਰਾਹਮ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਡੀ. ਵੈਂਕਟਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਕੇ. ਮੋਹਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮਾਚਾਰੀ, ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਿਨੀ ਜੌਹਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ "।

14. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਵੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ

ਐਕਟ ਦੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੀਆਂ।

15. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਐਮਿਕਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 438 (ਆਈ. ਡੀ. 1) ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਐੱਫ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਐੱਮ. ਪੀ. ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲੋਥੀਆ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਬੀਆ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਣਜਾਣਤਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ

ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਡਕੈਤੀ, ਡਕੈਤੀ, ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ., ਦੇਸ਼ਧ੍ਰੋਹ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜੋ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹਨ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ, ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸਦਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਬੀ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿਬਬੀਆ (ਸੁਪ੍ਰਾ) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

“ 10. ਕੁਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ. ਐੱਮ. ਤਾਰਕੁੰਡੇ ਨੇ ਹੋਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 438, ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਜੋੜਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਖੁਦ ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣੀ ਸੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਉੱਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਗਾਊਂ

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਤੇ ਸੀਮਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

13 . ..... ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਵਾਰੰਟ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। .....

21. ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਵਰਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬੁਰੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ। .....

26. ਸਾਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਤਾਰਕੁੰਡੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਉੱਤੇ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣਾ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 438 ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਦਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਜੋ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ. ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ (1978) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 248 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 438, ਜਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ, ਹਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ।

16. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੇ ਨਿਕੇਸ਼ ਤਾਰਾਚੰਦ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। 13 ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦਾ ਐਲਾਨ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਸਮਾਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ' ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਅਪੀਲ 17 ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਟੀ. ਕਰੀਆ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਵਕੀਲ ਸਪਨਾ ਕੋਰਡੇ @ਕੇਤਕੀ ਘੋਡਿੰਡੇ ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਝੂਠੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹਕੀ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ 2 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ 2017 ਦੀ ਝੂਠੀ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੰਬਰ 3210 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵਿੱਚ ਬੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 2016 ਦੀ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. No.164 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਰਾਡ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਸੀ ਸਟੋਰਕੀਪਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਵਜੋਂ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 23 ਨਵੰਬਰ, 2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਰਿਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਧਾਰਾ 107 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 2 ਦਸੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਅਣਉਚਿਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

18. ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 19 ਦਸੰਬਰ, 2014 ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਰੰਟੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਐੱਫ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਸੋਧ ਬਿੱਲ, 2014 'ਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ (ਆਈ. ਡੀ. 1) ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇਸ ਰੁਖ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ :-

" 3.9 ਕਮੇਟੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੀ. ਓ. ਏ. ਐਕਟ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚੰਗਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਨਿਆਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ/ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ' ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ (ਰੋਕਥਾਮ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 (ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਸਜ਼ਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 2013 "।

19. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਝੂਠੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ। ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ ਲਈ :-

"a. ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਭੜਕਾਹਟ।

b. ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ।

c. ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ।

d. ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ।
e. ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

f. ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

20. ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :- "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀ. ਓ. ਏ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ

ਐਕਟ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲੇ ਸਿਰਫ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਝਗੜ੍ਹੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਮਰੱਥਾ.

ਦੂਜਾ ਜੇ ਪੀ. ਓ. ਏ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਨਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਤ। ਇਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੀ. ਓ. ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਏ 18 ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

21. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ :-

(i) ਜੋਨਸ ਬਨਾਮ ਰਾਜ 1 4 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ :-

" ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਟੀ. ਐਕਟ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨ।

(ii) ਡਾ. ਐੱਨ. ਟੀ. ਦੇਸਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ 1 ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ :-

" ਪਰ ਫਿਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੱਕ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ

ਵੀ ਜੇ ਇਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਭੋਲੀ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ-ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਭਟਕਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਪੁੱਛਣਾ ਅੱਤਿਆਚ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਵੇਗਾ :-

ਐਕਟ, ਭਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਬੋਲ਼ੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਗੂੰਗੇ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਆਪਣੀ ਆਮ ਸਮਝ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਨਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਆਮ ਸਮਝਦਾਰੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਬੇਈਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਚਕਦਾਰ ਮੋਹਰੇ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ! ! ! ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਪਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਦੋਸ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹੁੰਚ, ਜੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ! ! ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, 1 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਿਰਫ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਨ, ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ! ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਜੇਕਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਜਾਂ ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਬਿੱਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਝੂਠ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ? ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਕਲੰਕਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ! ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ! ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹਾ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਕੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਅਕਸ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਘੱਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਬੇਵੱਸ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ? ਅਜਿਹੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਜੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੀ ਭਵਿੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੁਝ ਪੀੜ੍ਹਤ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼? ! ! ਕੀ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ! ! ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਗਲਤ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਗੇ! ! ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਅਤੇ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦੁਰਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਾਇਦ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਅੰਤਮ ਇਨਕਾਰ! ! ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਸੀ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕੀ ਮੁਆਵਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਪਾਈ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ? ! ! ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਮੀਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਮੁਆਵਜਾ ਕਦੇ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੁਰਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ? ਇਹ ਇੱਥੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਕੰਬਦੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਨੀਂਦ ਦੀ ਰਾਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਈ ਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਬੇਲੋੜੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ! ! "

(iii) ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧੀਰੇਨ ਪ੍ਰਫੁੱਲਭਾਈ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ :-

" 48. ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ, ਮੈਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਹੋਵੇ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਅੰਕ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਹੀ F.I.R.s/ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨਿੱਜੀ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਜਾਇਦਾਦ, ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ, ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ-ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਧਾਰਾ 190 ਆਰ/ਡਬਲਯੂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 200 ਜਾਂ F.I.Rs. ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ

ਐਕਟ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਐੱਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਟੀ. ਐਕਟ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹੈ। ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨ।

49. ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਕੈਨੀਕਲ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ, ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ, ਅਸੁਵਿਧਾ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਥਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ-18 ਹੈ, ਜੋ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਕਤਲ, ਡਕੈਤੀ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਆਦਿ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ (ਆਈ. ਡੀ. 1) ਦੀ ਧਾਰਾ-438 ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ-18 ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਹੈ ਕਾਰਨ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ।

(iv) ਪੰਕਜ ਡੀ. ਸੁਥਾਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ :-

" 4. ..... ਪਰ ਫਿਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਮੂਹਕ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਕਦਮ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੇਵਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਮਸ਼ਾਲ ਜੋ

ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਇੱਕ ਚਾਕੂ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਜਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਉਹੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵੀ। , ' ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਐਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ. ਟੀ. ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ? 'ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ' ਨਹੀਂ 'ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਯੰਤਰਿਕ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਸਿਰਫ਼ ਕੁੱਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੁੱਝ ਆਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਖਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ, ਸਿਰਫ਼ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ, ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੇਈਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬੇਈਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਬਣਾਉਣਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 'ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਵੇਕ' ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ।

(v) ਸ਼ਰਦ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ :-

" 12. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜੋੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (1) (x) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ) ਐਕਟ, 1989, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ/ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ/ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਬਾਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਬੰਧ ਹਨ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤਿਕਥਨੀ ਵਾਲੇ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜਨਤਕ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੈੜੀ, ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 1989 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਮੁੜ੍ਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਵਿਹਾਰਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਰਾਏ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "

22. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਉਦਾਹਰਣ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਜਿਹੇ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਸ਼

ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਹਰੇਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:-

" I. ਹਰੇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

II. ਕਿ ਕੋਈ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਹਾਇਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

III. ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੀ ਪੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਪੀ. ਓ. ਏ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

23. ਅੱਗੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

24. ਇਹ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਨਿਯਮ, 1995 ਦੇ ਨਿਯਮ 12 (4) ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਪਾਅ ਦੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

25. ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ 2016-2017 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1990 ਤੋਂ 2013 (ਮਿਤੀ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2013) ਤੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1955 ਤਹਿਤ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਜੀ ਮੈਂਬਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਅਧਿਐਨ, ਗ੍ਰਾਮ ਸੇਵਕ, ਤਲਾਤੀ, ਬੀ. ਡੀ. ਓ., ਕੁਲੈਕਟਰ, ਪਲਕਮੰਤਰੀ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ, ਆਈ. ਪੀ. ਐੱਸ., ਆਈ. ਏ. ਐੱਸ., ਆਈ. ਐੱਸ., ਆਈ. ਐੱਫ. ਐੱਸ., ਐੱਮ. ਐੱਨ. ਪੀ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਐੱਮ. ਐੱਨ. ਪੀ. ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਸੇਵਕ, ਹੋਰ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਸੇਵਕ (ਸੰਖਿਆ

26. (ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ 2016-- ਅੰਕੜੇ) ਦੁਆਰਾ ਸੰਕਲਿਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਓਰੋ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ "ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ/ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਪਟਾਰਾ (ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼-ਵਾਰ)-2016" (ਸਾਰਣੀ 7ਏ. 4) ਅਤੇ "ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ/ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨਿਪਟਾਰਾ (ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼-ਵਾਰ)-2016" (ਸਾਰਣੀ 7ਸੀ. 4) ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ 5347 ਮਾਮਲੇ ਝੂਠੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐੱਸ. ਸੀ. ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 912 ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਟੀ. ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 912 ਝੂਠੇ ਮਾਮਲੇ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ 15638 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 11024 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, 495 ਮਾਮਲੇ ਵਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ 4119 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼. (ਹਵਾਲਾ :- ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ

ਵਿਭਾਗ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ 2016-2017।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ

27. ਇੱਕ ਆਨੰਦ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਖਾਰਾਮ ਜਾਧਵ ਜੋ ਬਹੁਜਨ ਕਰਮਾਚਾਰੀ ਕਲਿਆਣ ਸੰਘ ਦੇ ਕਨੈਕਟਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸੀ. ਯੂ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰੋਹਿਤਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਓਰਸ। 20 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

28. ਸ੍ਰੀ ਸੀ. ਯੂ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਲੋਥੀਆ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਮੰਜੂ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਓਂਕਾਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਵਿੱਚ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਸੋਧ ਬਿੱਲ, 2013 ਮਿਤੀ 14 ਜੁਲਾਈ, 2014 ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੈਰ - ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਦੇਰੀ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਘੱਟ ਦਰ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ. ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

29. ਯੋਗੇਂਦਰ ਮੋਹਨ ਹਰਸ਼ ਨੇ ਹੋਰ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 3 ਫਰਵਰੀ, 2005,1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2010 ਅਤੇ 23 ਮਈ, 2016 ਨੂੰ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 2016 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 1 ਰਾਹੀਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਓਰੋ (ਐੱਨ. ਸੀ. ਆਰ. ਬੀ.) ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਨ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਟੀ. ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ, ਲਗਭਗ 15-16% ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਮਰੱਥ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ

ਸਨ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੇਸ ਬਰੀ/ਵਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਕੰਪਾਊਂਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਝੂਠੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐੱਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਟੀ. ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 19 ਮਾਰਚ, 2015 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਝੂਠੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

<u>ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਬੇਲੋੜੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ</u>

31. ਅਸੀਂ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ ਵਜੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 14,19 ਅਤੇ 21 ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾਗਰਿਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਸਕਣ। ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਮੂਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ' ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।

32. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਦਾਸੀਨ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਭੂਮਿਕਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕ ਜਾਂ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੇ ਰਹੋ। ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਣਗਿਣਤ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ' ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਾਨੂੰਨ 27. ਕਾਨੂੰਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ, ਫਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

33. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ 29 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ :-

7 . ਇਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੱਜ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਇਹ ਹੁਣ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਰੀਡ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਲਗਭਗ ਅਸ਼ਲੀਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ-ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਨਿਰਪੱਖ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। " ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਜੋਂ ਜੱਜ ", ਪੀ. 22. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅੰਗ ਵਜੋਂ ਸੰਸਦ ਸਰਬਉੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ, ਡਾਈਸੀਅਨ ਕਹਾਵਤ ਇਹ ਸੱਚ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਸਦ ਸਰਬਉੱਚ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਕਬਰਨ ਸੀ. ਜੇ. ਨੇ ਐਕਸ. ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ। ਕੈਨਨ ਸੇਲਵਿਨ (1872) 36 ਜੇਪੀ ਜੋ 54:

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵੈਧਤਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਨਗੋਇਡ ਥਾਮਸ ਜੇ., ਚੇਨੀ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ। ਕਨ, (1968) 1 ਸਾਰੇ ਈ. ਆਰ. 779 ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ "ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਰੂਪ. ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਰ ਦੂਜੇ ਰੂਪ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। " ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐੱਫ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਿਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਰਬਉੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਲੱਖਣ ਕਾਰਜ ਹਨ, ਹਰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਥੰਮ੍ਹ ਹੈ।

ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਭਾਰਤ ਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ, ਦੋਵੇਂ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਸੰਸਕਰਣ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਆਂਇਕ, ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ।

ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਫੈਲਦੀ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ, ਹੁਣ ਲਈ ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਸ਼੍ਰੀਪਦਗਲਯਾਰੂ ਬਨਾਮ ਦੇਖੋ। ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1973ਐੱਸ. ਸੀ. 1461), ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਇੰਦਰਾ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਵੀ. ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ [1976] 2ਐੱਸਸੀਆਰ 347], ਮਿਨਰ੍ਵਾ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ v. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [1981] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 206] ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਐਸ. ਪੀ. ਸੰਪਤ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [(1987) ਆਈ. ਐਲ. ਐਲ. ਜੇ. 128ਐੱਸ. ਸੀ.]। ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤੰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੱਚ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੱਚੀ

ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੁਆਰਾ, "ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ" ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

34. ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ 30 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :-

" 62. ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 21 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਡਾਈਸੀਅਨ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਘੱਟ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਸਮਰਥਿਤ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਏ. ਕੇ. ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਆਰ. ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਦਾਹਰਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਗੋਪਾਲਨ (ਉੱਪਰ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਏ ਰੋਚੈਸਟਰ ਦੇ ਬਿਸ਼ਪ ਨੂੰ 'ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਉਬਾਲੇ ਜਾਣ' ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 21 ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵੰਚਿਤਤਾ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਜਬ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦੇ ਧਾਗੇ ਵਾਂਗ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕੁਝ ਝਲਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ, ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਾਜਬ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੋ "।

35. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਅਣਗਿਣਤ ਮੌਕੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਤੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ 3 1; ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 3 2; ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 33; ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ 3; ਬੇਘਰਿਆਂ ਲਈ ਰਾਤ ਦੇ ਸ਼ੈਲਟਰਾਂ ਲਈ 3; ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 3; ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 3 8; ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ 3; ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ 4. ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

36. ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵੀ ਸੀ। ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਕਰਤੱਵਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ. ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜ਼ੁਲਮ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤੀਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਸਨ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੀੜਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ. ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਅਨੁਛੇਦ 2142 ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 43 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਲਈ ਜ਼ਖ਼ਮ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਖਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਧਾਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੋਧ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਜਾਂ 'ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ' ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ :-

" 11. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੇਲੋੜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ। ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਯੰਤਰਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਕੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ :-

11.1. ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਜਦੋਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਧਾਰਾ 41 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ;

11.2 . ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਲਿਸਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 41 (1) (ਬੀ) (2) ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

11.3 . ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਰੀ ਗਈ ਚੈੱਕ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਅਗਾਂਹਵਧੂ/ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ

11.4 ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ; ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦੇਖੇਗਾ। ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰੇਗਾ;

11.5 ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ;

11.6 ਧਾਰਾ 41-ਏ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

11.7 ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ।

11.8 ਸਬੰਧਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉੱਚਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

37. ਡੀ. ਕੇ. ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ W.B.44 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ -

35.ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰੋਕਥਾਮ ਉਪਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਉਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ

(1) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਸਹੀ, ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਮ ਟੈਗ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ. (2) ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਮੋ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਮੋ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ 436 ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਜਾਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਕੋਈ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿੱਥੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। (3) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਾਲਾਬੰਦੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਮੈਮੋ ਦਾ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗਵਾਹ ਖੁਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(4) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ

ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਕਸਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 8 ਤੋਂ 12 ਘੰਟੇ ਦੀ ਮਿਆਦ।

(5) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(6) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। "ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਮੈਮੋ" ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(8) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਹਰ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਪੈਨਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(9) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਮੈਮੋ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਲਾਕਾ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ।

(10) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ।

(11) ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ 12 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

36. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਣਹਾਨੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

37. ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲੇਖਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।21 ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 22 (1) ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

38. ਰੀਨੀ ਜੌਹਰ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਲਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਗਲਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। (ਉੱਪਰ), ਡੀ. ਕੇ. ਬਾਸੂ (ਉੱਪਰ), ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

39. ਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ ਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂ. ਓ. ਆਈ. 45 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮਾਣਹਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੌਰਾਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਜਮ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ (ਉੱਪਰ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਏ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ 49 ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

40. ਫਿਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਿਧਾਰਮ ਸਤਲਿੰਗੱਪਾ ਮੇਤਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 50 ਨੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ

[ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖੋਹਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ]

"ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ"

36. ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਕੁਝ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੀਵਨ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਜੀਵਨ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਅਰਥ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੀ ਜੀਵਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜੀਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ "ਆਜ਼ਾਦੀ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੱਭਿਅਕ ਹੋਂਦ ਦਾ ਸਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। .....

52. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮ੍ਰਿੱਧ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਡੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਆਇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਆਧੁਨਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੋਚ ਦੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜਨੀਤਕ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਟੁੱਟਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। .....

54. ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਇੱਛਾ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

64. ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉੱਤੇ ਘੁਸਪੈਠ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਫਲਦਾਇਕ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਸਨਮਾਨ, ਸਨਮਾਨ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ "ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ" ਵਿੱਚ, ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ

ਬਣਾਏ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਜੋਸਫ ਐਡੀਸਨ ਦੇ ਅਕਸਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, "ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਮਰਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ।ਮੌਤ ਮੇਰੇ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ", ਖੇਡਟ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਚੇਤਨਾ ਸੰਗਤ ਬਨਾਮ. ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਐੱਮ. ਪੀ. (1994) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 260 ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ "ਕੀ ਮਾਣ ਜਾਂ ਸਨਮਾਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕੀ ਬਚਿਆ ਹੈ? ਇਹ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪਣੇ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚਾਰਟਰ

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਐਲਾਨ, 1948

80. ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ

3. ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜੀਵਨ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 9 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

" 9. ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜਾਂ ਜਲਾਵਤਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਰਟੀਕਲ 10 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

“10. ਹਰ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪੂਰੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਦਾ। [ਇਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ, ਐੱਮ. ਵੀ. ਦੇਖੋ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਬੈਲਜੀਅਮ (1972) 45 ਇੰਟਰ ਐਲ. ਆਰ. 446 (ਪੀ. ਪੀ. 'ਤੇ ਇੰਟਰ ਐਲ. ਆਰ. 447, 451.)]

86. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਿਤ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਦਰ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧੀਆ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

87. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਵਿਅਰਥ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਵਿਅਰਥ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

88. ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਸਮੇਂ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

89 ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ। ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਗੌੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

90. ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ, ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਪਰ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪੂਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

110. ਜੁਲਾਈ 2002 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜੀ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਇਸ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 41ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ, ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ "ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੋਣ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਿਬਬੀਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਕੇਸ (1980) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 565 ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1994) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 260.

112. ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :-

(i) ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(ii) ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਕੈਦ;

(iii) ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ;

(iv) ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਓ;

(v) ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ ਸਿਰਫ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ;

(vi) ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ;

(vii) ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਏ ਨੂੰ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਤੇ 149 ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਮਾਮਲੇ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ;

(viii) 'ਬੀ' ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਦੋ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸੁਤੰਤਰ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ, ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(ix) ਅਦਾਲਤ ਗਵਾਹ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ;

(x) ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੱਚਾਈ ਡੀ ਦਾ ਤੱਤ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

113. ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਆਖਰੀ ਵਿਕਲਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ. ਇਹ ਕਾਰਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

114.ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਬੰਧਤ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪੀ ਹੈ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ. ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹਨ।

115. ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤੀਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਲਗਭਗ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਜਾਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ।

116. ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਵੇ।

117. ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਟਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਸਿਰਫ਼ ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ

(1) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(2) ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਡੀਡ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਰਸੀਦਾਂ/ਸ਼ੇਅਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ।

(3) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਾਂਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ।

(4) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ

(5) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਗਵਾਹ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(6) ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਫਰੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

118. ਜੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਪਵਾਦ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਗੁਆਏ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ

ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ।

119. ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।ਕੁੱਝ ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

120. ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਕਾਦਮੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ, ਸਿੰਪੋਜ਼ੀਅਮ, ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਸ਼ਣ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝ ਸਕਣ।ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧੀਆ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

41. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਜਾਤੀਵਾਦ ਫੈਲਾਉਣ 'ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ

42. ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।ਇੱਕ ਜਾਤੀਵਾਦ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦੇ ਏਕੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਤੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 16. ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ, ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

43. ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ 25 ਨਵੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ:

ਇੱਕ ਤ੍ਰਿਮੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ। ਉਹ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਿਮੂਰਤੀ ਦਾ ਮੇਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਤਲਾਕ ਦੇਣਾ ਹੈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਹਰਾਉਣਾ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਕੁੱਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਕੋਰਸ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਏਗੀ। । ਜਾਤੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ....

....

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀਆਂ ਹਨ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਲਹਿਦਗੀ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਦਰਮਿਆਨ ਈਰਖਾ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਈਚਾਰਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ. ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕੋਟਾਂ ਤੋਂ ਡੂੰਘੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

44. ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਓਰਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਓਰਸ ਵਿੱਚ। 51 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"339. ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।ਸੰਵਿਧਾਨ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ, ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਵਾਲੇ ਧਾਰਾ 15 (2) ਅਤੇ 16 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਤੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਹੈ। ਜਾਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਕੁੱਲ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇਗੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਵੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਜਾਤੀਵਾਦ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਤੱਕ ਰਹੀ ਹੈ।

340 ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਢਾਲਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮੌਕਾ "।

45. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀਆਂ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ਼ (ਪੀ. ਯੂ. ਸੀ. ਐੱਲ.) ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਐਨਰ. 52 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ :-

" 20. ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਚ 2002 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ. ਸਬੰਧਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :-

ਸਫ਼ਲਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ

4.4 . ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ 13 ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਕਈ ਵਿਗਾੜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ,

ਕੁਆਰਟਰ. ਪੈਸੇ ਦੀ ਤਾਕਤ, ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਮਾਫੀਆ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਹਵਾਲੇ ਹਨ। ਜਾਤੀਵਾਦ "।

46. ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 48 ਵਿੱਚ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :-

" ਸ੍ਰੀ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 'ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਨ'-ਸੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੁੱਝ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮਿਤੀ 28-8-1997 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ..... - ' 'ਦਿ ਪਾਇਨੀਅਰ' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ 'ਵ੍ਰਿਦਰ ਅਕਾਊਂਟੇਬਿਲਿਟੀ' ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਸਾਡੀ ਜਮਹੂਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਗੜਬੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਕਲਪਾਂ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ :- ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਈ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਰਸਮੀ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਜਾਪਦਾ

ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐੱਫ ਵੋਟਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਧਨ ਸ਼ਕਤੀ, ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਭਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਸਨ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੇ ਚੋਣਵੇਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਾਸਨ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤਤਾ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਲੈਣ, ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੱਠਜੋੜ ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਫਤਵੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਪ੍ਰਵਾਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਤੀਵਾਦ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀਕਰਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ, ਨੀਤੀਆਂ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਸਨ "।

47. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸਤੋ।

49. ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਹੈ।

" ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ - ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

50. ਬਲੋਥੀਆ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 438 Cr.P.C ਦੇ ਐੱਫ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡਰਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ

ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐੱਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਟੀ. ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿਹਿਤ ਹਿੱਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐੱਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਟੀ. ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੁਝਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ

ਜੇਕਰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਨ।

51. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਨਿਆਂ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਲੋਥੀਆ (ਉੱਪਰ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸਿਰਫ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁੱਕੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਝੂਠੇ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਤੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

52. ਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਨ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਈ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1985 ("ਟਾਡਾ" ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ-ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (4) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ". ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ

ਹੋਵੇਗਾ।" ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (5) ਨੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਸੀ :- ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਸਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਯੂ. ਏ. ਪੀ. ਏ. ਐਕਟ") ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 43 ਡੀ (4) ਅਤੇ 43 ਡੀ (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ 17 (4) ਅਤੇ 17 (5) ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ, 1999 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਐੱਮ. ਸੀ. ਓ. ਸੀ. ਐਕਟ"), ਅਰਥਾਤ, ਸੈਕਸ਼ਨ 21 (3) ਅਤੇ 21 (4) ਵੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ, ਬਲਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ") ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 37 ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਬੀ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀ ਸਿਰਫ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਸੀ' ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹੀ ਅਦਾਲਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਤਰਕਪੂਰਨ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਦਖਲੀ ਅਸਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ।

53. ਸਾਡਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ

ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਐੱਫ' 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਐੱਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਟੀ. ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਮੰਦਭਾਗਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਬਲੋਥੀਆ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਨਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਨਾਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹਨ।

54. ਵਿਲਾਸ ਪਾਂਡੁਰੰਗ ਪਵਾਰ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇਵੀ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

55. ਹੇਮਾ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਸੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਲਾਲ ਕਮਲੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ Ors.54 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

56. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਦਾਲਤ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ,

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

57. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ :-

" 26. ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ [(1) ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ v. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [1955 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 603] ਅਤੇ

ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ।

27. ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਭਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ 124-ਏ ਬੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ

ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਉੱਤੇ, ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਕਥਿਤ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਆਰ. ਐੱਮ. ਡੀ. ਚਮਰਬਾਗਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਏਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉੱਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪਈ "ਪੁਰਸਕਾਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਹਨਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸਨ ਜੋ ਜੂਏ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐੱਫ ਸਾਬਕਾ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ। ਐਕਟ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਐਕਟ (1955 ਦਾ 42), ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ 11 ਅਤੇ 12 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੂਏ ਦੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੁਨਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਫੈਡਰਲ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਦਾਲਤ, ਭਾਵ, ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਗੜਬੜੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਰੁਝਾਨ।

58. ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਪਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਆਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉੱਥੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੰਦਭਾਗਾ ਸੰਸਕਰਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਨਿਰੰਤਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

59. ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕਪਾਸੜ ਦੋਸ਼, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਵਾਜਬ ਵਿਆਖਿਆ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨੇਕ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਲੈਕ ਮੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲਾ ਮੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

60. ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 Cr.P.C ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਬੇਦਖਲੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

61. ਪੰਕਜ ਡੀ ਸੁਥਾਰ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ

ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ, ਦੋਸ਼ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ :-

" 4. ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਖਤ ਸੰਭਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਐਸ. ਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ. ਟੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਸੀ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਸੱਚ, ਭਾਵ। , ' ਜਿਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਐੱਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਟੀ. ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਪਿਛਲੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਨੇ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਪਾਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਐੱਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ. ਟੀ. ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ, ਕੁਚਲੇ ਅਤੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨਕ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਮੂਹਕ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਕਦਮ ਕੀ ਹੈ? ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੀ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸੈਟਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਕੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁੱਝ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹਨ-ਕੀ ਇੱਕ ਮਸ਼ਾਲ ਜੋ ਹੈ

ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣਾ? ਕੀ ਇੱਕ ਚਾਕੂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਰਜਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਉਹੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵੀ। , ' ਕੀ ਐਸ. ਸੀ. ਅਤੇ ਐਸ. ਟੀ. ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਾਜ ਦੇ

ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੌਜੂਦਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ? ' ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ' ਨਹੀਂ 'ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਮਕੈਨੀਕਲ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਕੁੱਝ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੁੱਝ ਆਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੱਖਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ, ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ, ਇਸ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣਾ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਬਣਾਉਣਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ' ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਿਰਫ ਜੀ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨੰਗੇ ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਤਮ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਨ -ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ।

5. ਹੁਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਉਹੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੱਕੀ. ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਨਿਰਪੱਖ, ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ 'ਸੀ' ਸ਼ੱਕੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਹੈ। ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 'ਚਮਚ-ਖੁਆਉਣ' ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਉਹ ਖਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਗਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੰਦਭਾਗੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ,

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਹ ਸਕਦੀ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਹੰਚ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੁਝ ਬੇਈਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਕੋਲ ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

6. ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਦਵਾਨ ਏ. ਪੀ. ਪੀ. ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਐਚ 942 ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਝੂਠਾ, ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ, ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਗਲਤ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-ਦੋਸ਼ੀ ਜੋ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਉੱਠਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਏ. ਪੀ. ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਵਿਭਿੰਨ ਹੈ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ "

62. ਡਾ. ਐੱਨ. ਟੀ. ਦੇਸਾਈ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਲੋਥੀਆ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਵੀ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸ਼ੱਕੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; -

" 8. ਵਿਦਵਾਨ ਏ. ਪੀ. ਪੀ. ਸ੍ਰੀ ਦੇਸਾਈ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐੱਮ. ਪੀ. ਅਤੇ ਏ. ਐੱਨ. ਆਰ. ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੀ. ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਰਾਮਕਿਸ਼ਨ ਬਲੋਥੀਆ (ਉੱਪਰ) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ।

....

ਪਰ ਫਿਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੱਕ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਸ਼ੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਇਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਭੋਲੀ-ਭਾਲੀ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁੱਲ ਅਤੇ ਭਟਕਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ-ਨਿਆਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪੁੱਛਣਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਵੇਗਾ, ਭਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਬੋਲੇ, ਗੂੰਗੇ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਮ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਝਦਾਰੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਬੇਈਮਾਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਚਕਦਾਰ ਮੋਹਰੇ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ! ! ! ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਿਰਪੱਖ! ! ..... "

63. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਵੀਨਚੰਦਰ ਐੱਨ ਸੋਲੰਕੀ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਇੱਕ ਉਲਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ "। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ।

64. "ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ 8ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਰੰਟੀ ਈ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦਲਬੀਰ ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ 58, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ :-

“ 80. ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮੇਨਕਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਾਂਧੀ [(1978) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 248] ਅੱਠਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ [(1978) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 494] ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੈਰਾ 52 ਪੀ. 518 ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ. ਜੀ. ਨੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:-

" 52. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ 'ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ' ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਅੱਠਵੀਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ,

ਕੂਪਰ [ਰੁਸਤਮ ਕਾਵਾਸਜੀ ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਯੂਓਆਈ (1970) 1 ਐਸਸੀਸੀ 248] ਅਤੇ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ, ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੇ ਉਲਟ ਉਤਪਾਦਕ ਹੈ, ਉਹ ਨਿਰਨਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 19 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ".

XXXX XXX XXX

84. "ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਮੈਗਨਾ ਕਾਰਟਾ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ (ਦੇਖੋ ਮੁੰਨ v. ਇਲੀਨੋਇਸ [24 L Ed77], L Ed p. 90: ਅਮਰੀਕਾ ਪੀ. 142) . ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਬਨਾਮ ਦੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਸੀ [120 L Ed 2d 674] ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ :-

"ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਗਰੰਟੀਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਗਨਾ ਕਾਰਟਾ ਦੇ 'ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੇਤਰ' ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 'ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੜੱਪਣ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ' ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 'ਮਨਮਾਨੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ'।

85. "ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਦੀਆਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ "।

65. ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਉਣਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਪਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਫੋਰਮ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਨੂਰ ਆਗਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ :-

33. ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੇਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਧਿਕਾਰ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ, ਇਸ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਲੜੇਗਾ।

(ਜਿਸ ਨੂੰ, ਬੇਸ਼ਕ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 ਅਤੇ 21 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ)।
XXXX XXXX XXXX

35. ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ, ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਨਾਗਰਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XXXX XXXX XXXX

43. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਲਟ ਬੋਝ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ, ਇਹ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਹੁਣ ਦੁਨੀਆ ਭਰ

ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦਾਂ ਨੇ ਅਕਸਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਾਊਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਲਗਭਗ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਪਰਾਧ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ("ਇੰਗਲਿਸ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐੱਫ ਲਾਅ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ", 1996, ਸੀ. ਆਰ. ਆਈ. ਐੱਮ. ਦੇਖੋ। ਐੱਲ. ਰੇਵ. 306 , ਪੀ. 309.)

44. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ (1948) ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (1) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ :-

" ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ

ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ (1950) ਦੀ ਧਾਰਾ 6.2 ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੇਮ (1966) ਦੀ ਧਾਰਾ 14.2 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

XXX XXXX XXX XXXX

47. ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੈਕਸ, ਜੇ. ਇਨ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ. ਕੋਇਟਜ਼ੀ [1997 (2) LRC 593] ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ

"ਸਾਰੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਜਿੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਤੁਲਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ..... ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਥਾਈ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਲਈ ਸੰਤੁਲਨ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜੋੜ੍ਹਦਾ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸੰਤੁਲਨ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਤੱਤ। ਜੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕਤਾ ਅਤੇ ਕੁਫ਼ੱਤਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਕਾਰ-ਜੈਕਿੰਗ, ਘਰ ਤੋੜ੍ਹਨ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਲਗਭਗ. ਬੇਅੰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਸ਼ਾਇਦ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੱਖਿਅਕ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਰੁਤਬੇ ਲਈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

66. ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ

ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਹਨ।ਪੰਚਾਇਤ, ਮਿਊਂਸਪਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ, ਜਾਇਦਾਦ, ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਾਦਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਪਕ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ' ਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ/ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ/ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ'।

67. ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈਅਸਲ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

68. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚੋਂ 'ਡੀ "ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਾਂ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਮਨਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ

. 69. ਲਾਲ ਕਮਲੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ (ਉੱਪਰ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਚੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

"6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਸਨੇ ਅਮਰਾਵਤੀ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ

ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ। ਰਾਜ ਯੂ. ਪੀ. ਦਾ [2005 ਸੀ. ਆਰ. ਐਲ. ਐਲ. ਜੇ. 755 (ਸਾਰੇ)] ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਤ-ਜੱਜ ਪੂਰਾ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਬੇੜੇ ਤੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ. ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਇਆ। ਯੂ. ਪੀ. ਦਾ ਰਾਜ [(1992) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 260]

7. ਅਸੀਂ ਅਮਰਾਵਤੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਯੂ. ਪੀ. ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਯੂ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅੰਤਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਿਆ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

70. ਵਿਕਾਸ ਪਾਂਡੁਰੰਗ ਮਾਮਲੇ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

"10. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਐੱਸ. ਸੀ./ਐੱਸ. ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ।ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

71. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਉੱਪਰ), ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਉੱਪਰ), ਰਿਨੀ ਜੌਹਰ (ਉੱਪਰ), ਸਿਧਾਰਮ ਸਤਲਿੰਗੱਪਾ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਓਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ।

72. ਦਾਦੂ ਉਰਫ ਤੁਲਸੀਦਾਸ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 62 ਵਿੱਚ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਨਾਹੀ

ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਹ ਸਕਦੀ।ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸਜ਼ਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਹ ਹਨ

"16. ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਬੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਨਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਉੱਤੇ, ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ. ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਡੀ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਉਚਿਤਤਾ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

73. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਤਰਕ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖੋਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਪਾਸੜ ਸੰਸਕਰਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਜੱਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਵਾਦ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

74. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਜੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 18 ਉੱਥੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਪੇਟੈਂਟ ਦੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪੰਕਜ ਡੀ. ਸੁਥਾਰ (ਉੱਪਰ)

ਅਤੇ ਡਾ. ਐੱਨ. ਟੀ. ਦੇਸਾਈ (ਉੱਪਰ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਬਲੋਥੀਆ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਮੰਜੂ ਦੇਵੀ (ਉੱਪਰ) ਐਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ.

ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

75. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਹੜੇ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਘੱਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਬੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਈਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਾਂ ਜ਼ੁਲਮ ਲਈ ਚਾਰਟਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਗਰੰਟੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ, ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਤਾਰਾ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

76. ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚਸੰਸਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਰੰਟੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

77. ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ਼ U.P.63 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

"115. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਸਾਰੇ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉੱਤੇ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਐੱਸ., ਫਿਰ ਵੀ, ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰ

ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ।

XXXX XXXX XXXX

117. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪੀ. ਸਿਰਾਜੁਦੀਨ ((1970) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 595) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ।

XXXX XXXX XXXX

120.6 . ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਬੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ

(a) ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਵਾਦ/ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਵਾਦ

(b) ਵਪਾਰਕ ਅਪਰਾਧ

(c) ਮੈਡੀਕਲ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ

(d) ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ

(e) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਧਾਰਨ ਦੇਰੀ/ਕਮੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਦੇਰੀ।ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿਰਫ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

120.7 . ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਸਮਾਂਬੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ 7 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਤੱਥ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰੀ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

78. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਯੂ. ਪੀ. ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਗਵੰਤ ਕਿਸ਼ੋਰ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੀ. ਸਿਰਾਜੂਦੀਨ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਕਿਸ਼ੋਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

..... ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5ਏ

ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡਿਪਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁੱਝ ਮੁੱਢਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਕੁੱਝ ਸੂਝਵਾਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨੋਟ ਬਣਾਏ ਕੁੱਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿਰਾਜੂਦੀਨ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ :-

" 17. ..... ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਢੁਕਵੀਂ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨਾ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰਲੇ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ, ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਣਗਿਣਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਹ ਜਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਚੌਕਸੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਵਿਭਾਗ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਢੰਗ" .

79. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਸਮਾਂਬੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

80. ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

" 107. ਹਾਲਾਂਕਿ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਪਰ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ, ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ "ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ" ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।

81. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਨੁਮਤੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਜਾਇਜ਼ ਪਾਏ ਜਾਣ। ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਰਥ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ

82. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਨਿਆਂ ਮਿੱਤਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਟਾ

83. ਸਾਡੇ ਸਿੱਟੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ :-

(i) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ii) ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਕਜ ਡੀ. ਸੁਥਾਰ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਡਾ. ਐੱਨ. ਟੀ. ਦੇਸਾਈ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਲੋਥੀਆ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਮੰਜੂ ਦੇਵੀ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ;

(iii) ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਿਰਫ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(iv) ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਡੀ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਲੱਭਣ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਓ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿਅਰਥ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(v) ਨਿਰਦੇਸ਼ (iii) ਅਤੇ (iv) ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹਨ :-

84. ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਐਮਿਕਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਨਮੋਲ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਦਿਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ

ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate